

## บทคัดย่อ

**ชื่อเรื่อง** : ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อแรงงานของเกษตรกรที่ออกไปรับจ้างนอกการ  
 เกษตรในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่  
**โดย** : นายพร ดันตรา  
**ชื่อปริญญา** : วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)  
**สาขาวิชาเอก** : เศรษฐศาสตร์สหกรณ์  
**ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์** : .....  
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา ไตรวิทยาคุณ)  
 ...../...../.....

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อแรงงานของเกษตรกรที่ออกไปรับจ้างนอก  
 การเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และศึกษาถึง จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเกษตร  
 นอกการเกษตร และแรงงานที่ว่างงาน ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อแรงงานของเกษตรกร  
 ที่ออกไปรับจ้างนอกการเกษตร และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะและแนว  
 ทางแก้ไขปรับปรุง เกี่ยวกับแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกร

ในการศึกษาเรื่องนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ รายงาน  
 การวิจัยจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ.2540-2544)  
 อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ และสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage  
 sampling) ของเกษตรกร 100 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรทั้งหมด 3,707  
 ครัวเรือน โดยใช้แบบสอบถามรวมทั้งการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์  
 โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์  
 ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สมรสแล้ว มี  
 อายุเฉลี่ย 46 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนใหญ่ได้ประสบการณการทำงานนอกการ

เกษตร ทำงานการเกษตรเฉลี่ย 238 วันต่อปี ทำงานนอกการเกษตรเฉลี่ย 131 วันต่อปี  
ว่างงานเฉลี่ย 108 วันต่อปี

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทาง  
สถิติกับการออกไปทำงานรับจ้างนอกการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอสะเมิง ได้แก่  
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในครัวเรือนและคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและสมาชิกในครัวเรือน ส่วน  
ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ เช่น จำนวนผู้เยาว์ ผู้สูงอายุ คนไร้ความสามารถ  
พื้นที่ทำการเกษตรโดยเฉลี่ย รายได้จากการเกษตร รายได้นอกการเกษตร ค่าใช้จ่ายใน  
การศึกษา ค่าใช้จ่ายในการบริโภค ค่าใช้จ่ายทางด้านบันเทิง ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ค่าใช้จ่าย  
ทางการเกษตร ศาสนาหรือความเชื่อ ความทันสมัย มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทาง  
สถิติกับการออกไปทำงานรับจ้างนอกการเกษตร

ความต้องการและปัญหา เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลในอำเภอสะเมิงได้ระบุความ  
ต้องการและปัญหาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกันไว้ดังนี้ คือ ความต้องการเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน  
ทำกิน ต้องการถนนเข้าหมู่บ้าน ต้องการแหล่งน้ำและระบบชลประทาน ต้องการให้รัฐบาล  
รับประกันราคาพืชผล ต้องการความรู้วิชาการด้านการเกษตร และการฝึกอบรมอาชีพเสริม  
ส่วนปัญหาที่สำคัญที่เกษตรกรระบุได้แก่ปัญหามิหนีสินสะสม ปัญหาขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน  
สำหรับการเกษตร ปัญหาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเกษตรมีราคาแพง ปัญหาผลผลิตขายไม่ได้  
ราคาและปัญหาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่  
ออกไปเยี่ยมเยียนและไม่ให้ความรู้วิชาการด้านการเกษตร

## ABSTRACT

Title : The factor Affecting the Labour of Farmers  
Employed in Non-agricultural sectors in Samoeng  
District, ChiangMai Province

By : Mr. Porn Tantra

Degree : Master of Science (Co-operative Economics)

Major field : Co-operative Economics

Chairman, Thesis Advisory Board : *Buncha Traiwittayakhun* .....

(Assistant Professor Buncha Traiwittayakhun)

*...17, Apr., 1997*

The purposes of this research were to analyze and investigate the amount of agricultural and non-agricultural labour, unemployed labour, factors affecting farmers employed in non-agricultural sectors, problems and recommendations for improvements in the farmers' family labour. The data were collected not only from academic documents, research reports of related offices, and the 5-year District Development Plan (1997-2001) of Samoeng District, Chiangmai Province but also by means of questionnaires and interviewing 100 samples of farmers selected by multi-stage sampling from the population of 3,707 families. The data were analyzed with the use of the SPSS/PC+ computer program. The statistics used for data analysis were percentage, mean, and coefficient correlation.

The results revealed that most of the farmers were male, married, 46 years old on average, had completed grade 4 of primary education, and had an experience in working in non-agricultural sectors. On average, they spent 238 days per year working in agriculture, 131 days per year non-agriculture, and 108 days per year unemployed.

The economic and social factors positively and significantly related with the farmers' employment in non-agricultural sectors were the number of family members and their qualities of life. Some factors found to be non-significantly related with non-agricultural employment were the number of youth, elderly, and the disabled; sizes of land holdings; agricultural incomes; non-agricultural incomes; educational expenses; food expenses; entertainment expenses; other expenses; agricultural expenses; the farmers' religion; and modernization. For their needs and problems, the farmers in Samoeng District explicated the following needs: land rights, roads, sources of water and irrigation system, guarantee on prices of crops by the government, knowledge of agricultural techniques, and training in supplementary careers. The important problems were accumulated debts, shortage of revolving fund for agriculture, the expensive agricultural materials and equipment, low prices of sold products, and lack of visits and provision of agricultural knowledge by officials of government and related offices.